

Prima instanță - (Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani) C. Valah

Instanța de apel - (Curtea de Apel Chișinău) L. Bulgac, E. Palanciuc, V. Sîrbu

ÎNCHEIERE

27 decembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului,
judecători

Oleg Sternioală
Dumitru Visternicean
Dumitru Mardari

examinând admisibilitatea recursului declarat de avocatul Pavel Midrigan în interesele lui Ilașcu Petru,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată înaintată de Botnari Ion împotriva lui Ilașcu Petru privind încasarea prejudiciului material și moral cauzat prin infracțiune,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 14 septembrie 2017 prin care a fost respins apelul declarat de Ilașcu Petru și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, din 22 martie 2017,

c o n s t a t ă :

La 15 februarie 2017, Botnari Ion s-a adresat în instanța de judecată cu cerere împotriva lui Ilașcu Petru solicitând încasarea din contul ultimului a sumei de 100 000 cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin infracțiune, încasarea prejudiciului material în sumă de 15 000 lei, precum și compensarea cheltuielilor aferente judecării pricinii.

În motivarea acțiunii a relatat că de către organul de urmărire penală Ilașcu Petru a fost învinuit în faptul, precum că, la 09 septembrie 2014, în intervalul de timp cuprins între orele 09:00-10:30, aflându-se în curtea casei nr. 93, din str. Miciurin orașul Durlești, mun. Chișinău, neconformându-se cerințelor legale ale specialistului principal al Preturii sectorului Centru, mun. Chișinău, Bubulici Ion, care în conformitate cu dispoziția Preturii nr. 05-2-1699 din 30 iulie 2014, urma să deblocheze drumul public din str. Lermontov nr. 128/2, și a ofițerului superior de sector al Inspectoratului de Poliție Centru, Duda Mihail, care urma să asigure ordinea publică, în scopul sistării activității acestora, i-a amenințat cu vătămarea integrității corporale și a sănătății prin îndreptarea în direcția lor a armei pneumatice „JDK 38” nr. 88067341.

În aceeași zi, în intervalul de timp cuprins între orele 10:30 -11:30, aflându-se în același loc, continuându-și acțiunile infracționale și urmărind scopul sistării prin omor a acțiunilor legale ale colaboratorilor organelor afacerilor interne și Preturii sectorului Centru, inclusiv a grupei operative a Inspectoratului de Poliție Centru, care se aflau în exercițiul funcției, intenționat a efectuat cinci împușcături direcționate din arma de foc,

pe care o deținea ilegal și era încărcată în direcția ultimilor, cauzându-i elaboratorului Inspectoratului de Poliție Centru, Botnari Ion, conform raportului de expertiză medico-legală nr. 2535/D din 10 octombrie 2014 plagă prin armă de foc în regiunea fesei drepte, care a fost produsă prin acțiunea traumatică a unui obiect contondent dur cu suprafața de interacțiune limitată, posibil în timpul și circumstanțele indicate, care condiționează dereglarea de scurtă durată și în baza acestui criteriu, se califică ca vătămare ușoară.

Menționează că prin sentința Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 24 decembrie 2015, Ilașcu Petru a fost recunoscut vinovat în comiterea contravenției prevăzute de art. 78 alin. (3) Cod contravențional, cu încetarea procesului contravențional din motivul expirării termenului prescripție a răspunderii contravenționale.

Prin aceeași sentința Ilașcu Petru a fost condamnat în baza art. 152 alin. (2) lit. b) Cod penal la 5 ani închisoare. În temeiul art. 90 Cod penal, pedeapsa închisorii stabilite lui Ilașcu Petru a fost suspendată condiționat pe termen de probă de 4 ani.

Prin aceeași sentința Ilașcu Petru a fost condamnat în baza art. 349 alin. 1) Cod penal la 600 unități convenționale, ceea ce constituie 12 000 lei. în temeiul art. 84 alin. (3) Cod penal pedepsele stabilite urmează a fi executate de sine stătător.

Afirmă reclamantul că, nefiind de acord cu sentința respectivă, partea acuzării și partea vătămată Botnari Ion a contestat-o la Curtea de Apel Chișinău.

Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 28 martie 2016, au fost admise apelurile procurorului Gheorghe Graur și a părții vătămate Ion Botnari, casată parțial sentința Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 24 decembrie 2015, și pronunțată o nouă hotărâre în partea respectivă, prin care inculpatul Ilașcu Petru, s-a recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzută de art. 27, 145 alin. (2) lit. d), g), h) Cod penal și în baza acestei Legi, și i-a fost stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 15 ani.

De asemenea, inculpatul Ilașcu Petru a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 349 alin. (1) Cod penal și stabilită pedeapsa de 1 an închisoare. În baza art. 84 alin. (1) Cod penal pentru concurs de infracțiuni prin cumul parțial, al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 15 ani și 3 luni în penitenciar de tip închis.

Prin Curții Supreme de Justiție din 03 august, recursul înaintat de inculpatul Ilașcu Petru împotriva deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 28 martie 2016, a fost declarat inadmisibil.

Relatează că potrivit art. 221 Cod de procedură penală, acțiunea civilă în procesul penal se intentează baza cererii scrise a părții civile sau a reprezentantului ei în orice moment de la pornirea procesului penal până la terminarea cercetării judecătorești. Conform alin. (5) al aceluiași articol, persoana care nu a intentat acțiunea civilă în cadrul procesului penal are dreptul de a intenta o asemenea acțiune în ordinea procedurii civile.

Astfel, prin ordonanța organului de urmărire penală din 09 septembrie 2014, Botnari Ion a fost recunoscut în calitate de parte vătămată.

Afirmă că pârâțul Ilașcu Petru, prin comiterea infracțiunilor prevăzute de art. art. 27, 145 alin. (2) lit. d), g) și h) și 349 alin. (1) Cod penal, a atentat atât la viața și integritatea corporală a persoanei fizice Botnari Ion, cât și la viața colaboratorului de

poliție căpitan de poliție Botnari Ion, ultimul deținând la momentul comiterii faptelor prejudiciabile funcția de Șef al Sectorului de poliție nr. 3 al Inspectoratului de Poliție Centru al Direcției de Poliție a mun. Chișinău a IGP al MAI.

Astfel, consideră că Ilașcu Petru urmează să compenseze părții vătămate Botnari Ion, prejudiciul material și moral cauzat prin comiterea infracțiunilor pentru care a fost condamnat.

Consideră reclamantul Botnari Ion că, ținând cont de circumstanțele în care au fost comise faptele prejudiciabile ce au atentat la viața sa, poate pretinde despăgubire pentru prejudiciul moral cauzat în suma de 100 000 lei, datorită faptului că i s-a cauzat un stres și o incertitudine referitor la integritatea sa corporală, la viața sa, la faptul că pe parcursul exercitării atribuțiilor sale de serviciu ar putea să fie omorât, deși, încă din anul 1997 și până la momentul actual a activat în slujba populației, asigurând ordinea publică și siguranța cetățenilor. Mai mult, Botnari Ion a suportat o lovitură emoțională și o suferință morală enormă din considerentul că putea fi omorât, copiii săi urmau să rămână fără tată, iar soția văduvă.

Indică cu referire la prejudiciul material cauzat că pe parcursul examinării cauzei penale în Curtea de Apel Chișinău, în calitate de parte vătămată, Botnari Ion a fost reprezentat de avocatul Comeliu Chisilița, iar pentru serviciile prestate de acesta a achitat un onorariu în sumă de 15 000 lei pentru reprezentarea în instanța de apel și cea de recurs.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 22 martie 2017, cererea de chemare în judecată înaintată de Botnari Ion a fost admisă parțial.

S-a încasat de la Ilașcu Petru în beneficiul lui Botnari Ion prejudiciul material cauzat prin infracțiune în mărime de 15000 lei prejudiciul moral de 50000 lei și cheltuielile de asistență juridică la examinarea cauzei de 2 500 lei, iar în total suma de 67 500 lei.

S-a încasat de la Ilașcu Petru în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 550 lei. În rest, pretențiile înaintate de Botnari Ion au fost respinse ca neîntemeiate.

Pentru a hotărî astfel, instanța de fond a constatat că acțiunea înaintată de Botnari Ion este întemeiată pretenția privind încasarea prejudiciului moral cauzat prin infracțiune în situația în care pârâtul a fost condamnat prin sentință devenită irevocabilă, iar reclamantul recunoscut ca parte vătămată în cadrul procesului penal respectiv.

Referitor la mărimea prejudiciului moral instanța a reținut că unul din criteriile orientative generale de apreciere este criteriul echității, potrivit căruia echivalentul bănesc trebuie să prezinte o justă despăgubire, gravitatea suferințelor psihice și fizice cauzate reclamantului ca parte vătămată, gradul de vinovăție a pârâtului ca autor la prejudiciului moral.

Cerința privind încasarea prejudiciului material instanța la fel a considerat-o întemeiată, stabilind că reclamantul a suportat cheltuieli de asistență juridică pe parcursul procesului penal în mărime de 15000 lei, confirmate prin probe.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 20 aprilie 2017, Ilașcu Petru a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 22 martie 2017, solicitând casarea hotărârii primei instanțe și remiterea cauzei spre rejudecare.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 14 septembrie 2017, s-a respins apelul declarat de Ilașcu Petru și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul

Buiucani din 22 martie 2017.

La 30 noiembrie 2017, avocatul Pavel Midrigan în interesele lui Ilașcu Petru, a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 14 septembrie 2017 și a hotărârii Judecătoriai Chișinău, sediul Buiucani din 22 martie 2017, solicitând admiterea recursului, casarea hotărârilor instanțelor ierarhic inferioare și transmiterea cauzei spre rejudecare în primă instanță.

Recurentul a declarat cerere de recurs în temeiul art.432 alin.(3) lit.b) din Codul de procedură civilă care statuează că se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată.

În motivarea recursului a indicat că examinarea cauzei în primă instanță a avut loc cu încălcarea normelor procedurale civile, fără citarea legală a recurentului, fiind deținut în Penitenciarul nr.16 Cricova, nu a avut posibilitatea de a cunoaște despre examinarea cauzei civile deoarece prin intermediul instituției nu i-a fost comunicat nimic referitor la acțiunea civilă înaintă de Botnari Ion și astfel i-a fost încălcat dreptul la apărare.

Consideră recurentul că a fost lipsit și îngrădit de dreptul său de a avea acces liber la justiție, de a se apăra, de a contrazice probele prezentate de reclamant, de a prezenta probele sale și de a prezenta și argumenta prejudiciile materiale prezentate de reclamant, precum a fost încălcat principiul egalității în drepturile procedurale a participanților la proces și principiul contradictorialității.

Invocă că instanța de apel în decizia sa nu a dat apreciere argumentelor și faptelor prezentate, nu a determinat corect faptul că acțiunea s-a examinat în cadrul unui proces civil nelegal, fără citarea legală a pârâtului, nu a determinat corect raportul dintre procesul civil desfășurat cu încălcarea normelor procedural civile și solicitările recurentului, ci doar a examinat și s-a expus asupra fondului cauzei, dând apreciere probelor din dosar prezentate de intimat.

Susține recurentul că instanțele investite cu judecarea fondului i-a încălcat dreptul la judecarea cauzei în mod echitabil, accesul liber la justiție prevăzut de art. 20 din Constituția Republicii Moldova și art.6 din Convenție.

În opinia recurentului la examinarea cauzei în fond instanțele ierarhic inferioare nu au ținut cont de prevederile art.100-105 din Codul de procedură civilă, care prevăd modalitatea de citare legală a participanților într-un proces civil.

Prin referința depusă la 26 decembrie 2017 Botnari Ion a indicat că recursul înaintat este pur declarativ și nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei la 14 septembrie 2017.

Potrivit scrisorii de comunicare copia deciziei a fost expediată părților la 04 octombrie 2017 (f.d.128), însă la materialele cauzei lipsește dovada recepționării acesteia de către părți.

Potrivit prevederilor art.434 Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Cererea de recurs a fost declarată la 30 noiembrie 2017, respectiv în termenul prevăzut de art.434 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art.439 alin. (2) și (3) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Examinând temeiurile recursului completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține, că examinarea chestiunii privind admisibilitatea recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei recurate, or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Colegiul reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Codul de procedură civilă.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acest este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și

de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (a se vedea Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de avocatul Pavel Midrigan în interesele lui Ilașcu Petru nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se declară inadmisibil recursul înaintat de avocatul Pavel Midrigan în interesele lui Ilașcu Petru.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,

Oleg Sternioală

judecători

Dumitru Visternicean

Dumitru Mardari